

Γ. Κονδύλη & Όθωνος 1, Μαρούσι | 210 61 24 000
www.akadimos.gr | fb:@akadimos.marousi | tw:@Akadimos

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ-ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

Εισηγήτρια: Εμμανουήλ- Καλού Μαριτίνα

Κείμενο:

{...} Ο τύπος έχει το ύψιστο καθήκον να πληροφορεί και να ενημερώνει το λαό πάνω σε όσα συμβαίνουν. Πολιτικά, κοινωνικά, οικονομικά, επιστημονικά, αθλητικά, κτλ. γεγονότα περιγράφουν οι εφημερίδες, για να φτάσουν μέχρι τον αναγνώστη, που πρέπει να ενημερωθεί. Να ξέρει πού πηγαίνει ως άτομο, ως «πολιτικό όν» ως μέλος κάποιας κοινωνικής ομάδας. Να ενημερώνεται, για να μπορεί να επιλέγει τους ηγέτες που θα τον κυβερνήσουν και που θα πρέπει να έχουν ως στόχο να κάνουν τη ζωή του καλύτερη. Το υπέρτατο αυτό, όμως, καθήκον ασκείται με τους κανόνες τους ίδιους που ασκείται το εμπόριο οποιουδήποτε είδους. Η εφημερίδα είναι ένα εμπορεύσιμο είδος που παράγεται από μια βιομηχανική επιχείρηση. Και την έχουν κατατάξει σ' αυτή την κατηγορία, γιατί για την έκδοσή της απαιτεί κεφάλαια και τεχνικά μέσα για την παραγωγή της. Έτσι αυτόματα ο Τύπος γίνεται υπόθεση στην οποία επιτρέπεται η συναλλαγή. Παύει να είναι λειτούργημα. {...} Το πρώτο λάθος: χαρακτηρίζουμε τον Τύπο λειτούργημα, χωρίς να του έχουμε δώσει τις δυνατότητες να είναι. Το δεύτερο λάθος: θέλει η πολιτική εξουσία έναν Τύπο ανεξάρτητο, αλλά στο βαθμό που δε θίγει την ίδια. {...}

Είναι φανερό η προσπάθεια που γίνεται καθημερινά σε εφημερίδες για να διογκωθεί η πραγματικότητα, για να διαστρεβλωθεί η είδηση. Άλλος έχει στόχο την αύξηση της κυκλοφορίας. Άλλος το παιχνίδι με την πολιτική εξουσία, για να εξασφαλίσει για άλλες επιχειρήσεις του αναθέσεις έργων, προμηθειών, συναλλαγών. Είναι οι περιπτώσεις που η αντιδεοντολογική τακτική αποτελεί κακούργημα και εξαφανίζει κάθε ίχνος δεοντολογίας. Ποιος μπορεί να σταματήσει έναν τέτοιο κατήφορο;

Η κατασκευή μιας είδησης είναι ευδιάκριτη, αν προσέξει ο αναγνώστης. Φτιάχνεται μια πρώτη παράγραφος εντυπωσιακή, με κάποιο αμυδρό επιχείρημα, ούτε καν στοιχείο μπορεί να το θεωρήσει κανείς, και ακολουθεί κείμενο με πηγές «έγκυρους κύκλους», «το περιβάλλον του πρωθυπουργού», «κύκλους προσκείμενους στον υπουργό», «κύκλους του κόμματος», κτλ. Ή προβλέπονται μελλοντικές εξελίξεις με την πρόταση της φράσης «διασταυρωμένες πληροφορίες αναφέρουν». Όταν δεν υπάρχει κάτι σημαντικό, επιστρατεύονται φανταστικές πηγές. Η μεγάλη προσπάθεια, λοιπόν, γίνεται στην πρώτη παράγραφο. Σ' αυτή θα δοθεί όλο το «μεγαλείο» της πλαστής είδησης. {...}

Υπάρχουν εφημερίδες που σ' αυτή την πρώτη παράγραφο εξαντλούν το σχόλιο της ημέρας. Προτάσσουν μια σχολιογραφική φράση, που δεν αντλείται από την ειδησεογραφία. Η μίξη του σχολίου και του γεγονότος είναι ένα συνηθισμένο φαινόμενο. Ο αναγνώστης καλείται να πληροφορηθεί το γεγονός μέσα από το συμπέρασμα του δημοσιογράφου. Γιατί το συμπέρασμα και η ανάλυση είναι αναγκαία. Αλλά, όταν προτάσσονται των στοιχείων της είδησης, τότε η εφημερίδα υποτιμά τη νοημοσύνη του αναγνώστη. Όχι σπάνια, χρησιμοποιούνται μερικά μόνο στοιχεία. Όσα ενισχύουν το συμπέρασμα που θέλουμε. Τα άλλα, τα ασύμφορα, αποσιωπούνται. Η ίδια λογική ακολουθείται στους τίτλους. Συχνά είναι συμπέρασμα, δεν αποδίδουν τα γεγονότα. Η επιστροφή στην πραγματική δεοντολογική γραμμή, επιβάλλει το διαχωρισμό γεγονότος και σχολίου. Το συμπέρασμα; Η δημοσιογραφική ερμηνεία, η επεξήγηση, η ανάλυση ενός γεγονότος ή μιας δέσμης ομοειδών πληροφοριών, είναι μοιραίο και αναγκαίο να δοθούν. Όμως δεν πρέπει να αναμειχθούν με την πραγματικότητα ή να προταχθούν από πραγματικά στοιχεία του ρεπορτάζ. {...}

Πολλές φορές οι διάφοροι φορείς εξουσίας διοχετεύουν στον Τύπο ψεύτικες πληροφορίες, για να πετύχουν άλλους στόχους, άγνωστους στο δημοσιογράφο και στον αναγνώστη. Μερικές από τις συνηθισμένες, τέτοιου είδους πληροφορίες, δίνονται συχνά στη διάρκεια απεργιών. Οι δηλώσεις μιλούν για «σπάσιμο» της απεργίας ή αποτυχία. Η δημοσίευση τέτοιων «πληροφοριών» έχει στόχο να κάμψει απεργούς που αμφιταλαντεύονται ή δεν αντέχουν οικονομικά. Το ίδιο συμβαίνει και σ' άλλους τομείς. Ο Τύπος σ' αυτή την περίπτωση μεταβάλλεται σε όργανο συμφερόντων. Ακόμη κι αν αυτά τα συμφέροντα είναι μιας νόμιμης κυβέρνησης, δεν παύει να είναι αντιδεοντολογική μια τέτοια τακτική. Όταν μεταδίδονται πληροφορίες σκοπιμότητας από το δημοσιογράφο, είναι αυτονόητο ότι έχει ξεφύγει και ο ίδιος και η εφημερίδα του από τη δεοντολογική γραμμή. Γιατί δεοντολογία πριν απ' όλα σημαίνει αλήθεια.

Λυκούργος Κομίνης, Η κρίση του ελληνικού Τύπου

Παρατηρήσεις

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το νόημα των τριών πρώτων παραγράφων του κειμένου (70 λέξεις)

(Μονάδες 15)

A2. «Για όλα τα πράγματα υπάρχουν λύσεις. Αρκεί η θέληση. Η δημοσιογραφική θέληση πρώτα και η πολιτική θέληση μετά»: Ποια η σχέση μεταξύ τύπου και πολιτικής που διαφαίνεται στο κείμενο; (60-80 λέξεις)

(Μονάδες 15)

B1. Να σημειώσετε από ένα συνώνυμο για κάθε μία από τις λέξεις του κειμένου: ασκείται, τακτική, συνηθισμένο, ενισχύουν, διοχετεύουν.

(Μονάδες 10)

B2. Να καταγράψετε ένα τίτλο χωρίς σχόλιο και ένα τίτλο με σχόλιο για το κείμενο.

(Μονάδες 10)

B3. << Πολλές φορές οι διάφοροι φορείς εξουσίας διοχετεύουν στον Τύπο ψεύτικες πληροφορίες, για να πετύχουν άλλους στόχους, άγνωστους στο δημοσιογράφο και στον αναγνώστη.>> Να μεταφέρετε τη περίοδο στο αντίστροφο είδος σύνταξης. Τι είδος σύνταξης επιλέγει ο συγγραφέας και για ποιο λόγο;

(Μονάδες 10)

Γ. Συμμετέχετε σε ένα μαθητικό συνέδριο με θέμα την πληροφόρηση που προσφέρουν στην εποχή μας τα Μ.Μ.Ε. Ως εκπρόσωπος του σχολείου σας αναλαμβάνετε να εκφωνήσετε μία εισήγηση σχετικά με τους παράγοντες που προκαλούν παραπληροφόρηση, αλλά και τρόπους με τους οποίους οι πολίτες μπορούν να αμυνθούν. (300 – 350 λέξεις)

(Μονάδες 40)

Νίκος Εγγονόπουλος

«ΝΕΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΟΥ ΙΣΠΑΝΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΦΕΝΤΕΡΙΚΟ ΓΚΑΡΘΙΑ ΛΟΡΚΑ ΣΤΙΣ 19 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΤΟΥ 1936 ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΧΑΝΤΑΚΙ ΤΟΥ ΚΑΜΙΝΟ ΝΤΕ ΛΑ ΦΟΥΕΝΤΕ»

...una acción vil y

disgraciado

Η Τέχνη κι η ποίηση δεν μας βοηθούν να ζήσουμε:

η τέχνη και η ποίησις μας βοηθούνε

να πεθάνουμε

περιφρόνησις απόλυτη

αρμόζει

σ' όλους αυτούς τους θόρυβους

τις έρευνες

τα σχόλια επί σχολίων
που κάθε τόσο ξεφουρνίζουν
αργόσχολοι και ματαιόδοξοι γραφιάδες
γύρω από τις μυστηριώδικες κι αισχρές συνθήκες
της εκτελέσεως του κακορίζικου του Λόρκα
υπό των φασιστών

μα επί τέλους! πια ο καθείς γνωρίζει πως
από καιρό τώρα
-και προ παντός στα χρόνια τα δικά μας τα σακάτικα-
είθισται
να δολοφονούν τους ποιητάς

[una acción vil y disgraciado: μια πράξη άναντρη και απεχθής]

Παρατηρήσεις:

1. Η στίξη απουσιάζει από το ποίημα (με εξαίρεση τις διπλές τελείες και ένα θαυμαστικό).

α) Γιατί νομίζετε ότι παραλείπει τη στίξη ο ποιητής;

(Μονάδες 5)

2. Με αφορμή την ειρωνεία του ποιητή έναντι των δημοσιευμάτων για το θάνατο του Φρεντερίκο Γκαρθία Λόρκα, να γράψετε ένα δικό σας κείμενο (150-200 λέξεις) στο οποίο θα αναφερθείτε στη μη τήρηση του κώδικα δημοσιογραφικής δεοντολογίας από την πλειονότητα των Μ.Μ.Ε.

(Μονάδες 10)